

1 decembrie 1918, proclamarea Marii Uniri Nationale

De la 1 decembrie 1918 - ziua in care s-a vestit lumii, prin hotararea Adunarii Nationale de la Alba Iulia, Unirea tuturor romanilor sub sceptrul Regelui dezrobitor Ferdinand I - si pana in timpul de fata, fiecare cetatean al Romaniei intrgite a avut prilej sa asculte ori sa citeasca diferite lamuriri cu privire la felul cum s-a infaptuit Unirea aceasta si la temeiurile care ii garanteaza trainicia.

Nu erau insa si nu sunt toate lamuirile izvorate dintr-o cunostinta deplina a imprejurarilor, nici dintr-o neprihanita iubire a adevarului istoric. Unii din cei ce le dau, mai ales strainii care nu au vazut din capul locului cu ochi buni intregirea Romaniei, urmaresc scopul de a infatisa Unirea aceasta in asa fel incat sa trezeasca in sufletul celor slabi de inger indoiala, spunand ca ea nu ar putea sa fie trainica sau ca nu ar fi izbandoie neindoielnica a vredniciei neamului romanesc.

Se intampla sa auzim cateodata astfel de pareri nu numai din partea strainilor, cu ganduri potrivnice, ci si din partea unor romani care - desi socotiti ca oameni de isprava si buni patrioti - nu si vor fi luat osteneala sa cugete mai indelung si mai patrunzator, inainte de a fi rostit pareri putin lamurite cu privire la temeiurile Unirii national-politice a tuturor romanilor.

Unirea national-politica, de la anul 1918, nu se cuvine sa fie infatisata, nici macar in parte, ca un dar, coborat asupra neamului romanesc din increderea si simpatia lumii civilizate, nici ca o alcatuire intamplatoare, rasarita din greselile dusmanilor de veacuri. Chiar daca asemenea greseli nu s-ar fi savarsit niciodata impotriva romanilor subjugati de-a lungul veacurilor de stapanire ungureasca, austriaca sau ruseasca, stapanirile acestea nedrepte ar fi trebuit sa se dezumfle si micsoreze indata ce dreptul tuturor popoarelor de a-si croi soarta dupa buna lor pricepere a izbutit a se inalta la treapta de putere hotaratoare in noua intocmire a asezamantului de pace europeana. De aceea, Unirea romanilor trebuie infatisata totdeauna - potrivit adevarului - ca urmare fireasca a unei pregatiri istorice de sute de ani, in cursul carora acest popor de eroi si de mucenici a izbutit sa-si apere cu uimitoare staruinta " saracia si nevoile si neamul" (M. Eminescu-"ScrisoareIII"), ramanand impotriva, tuturor navalirilor barbare si vremelnicele stapaniri straine, in cea mai stransa legatura cu pamantul stramosesc in care, ca intr-un liman de mantuire, si-a putut adaposti traiul de-a lungul vremilor de urgie.

Astfel, statul roman, intregit in forma lui de astazi, trebuie pretuit ca unul dintre cele mai statornice, avand temeiuri adanci si nezguduite in alcatuirea geografica a pamantului stramosesc, in firea poporului roman si in trainicia lui nepilduita, in legaturile lui sufletesti intarite prin unitatea aceluiasi grai, aceleiasi credinte, acelorasi datini si obiceiuri, in asemanarea nedesmintita a intocmirilor si asezamintelor mostenite din batrani si, mai presus de toate, in puterea morala a constiintei nationale, fara de care ar fi subrede si nesigure toate celelalte temeiuri.

Sa cercetam, pe rand, aceste temeiuri spre a ne putea da seama de sprijinul adus de fiecare in parte si toate laolalta pentru a intari cladirea de unire national-politica a romanilor.

in vara anului 1914, dupa ce arhiducele Francisc Ferdinand, mostenitorul tronului habsburgic, a fost ucis la Sarajevo, impreuna cu sotia sa Sofia de Chotek, de catre studentul sarb Gavrilo Princip,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

a izbucnit razboiul cel mare, zis razboiul mondial. Sufletul romanilor subjugati din Transilvania, Bucovina si Basarabia se zbatea cumplit intre temeri grele si frumoase nadejdi de izbavire. Multi erau ingroziti de gandul ca vor fi siliti sa lupte sub steaguri straine, impotriva fratilor de acelasi sange si aceeasi credinta. Se mangaiiau insa cu nadejdea ca nu vor putea fi spulberate in desert toate jertfele si suferintele lor, ci cu ajutorul lui Dumnezeu se va rascumpara, in sfarsit, intreg neamul romanesc din jugul robiei de veacuri.

in mintea si inima tuturor incoltise presimtirea ca razboiul acesta va face sa rasara si pentru ei soarele dreptatii. Celor incinsi in hora de moarte a infricosatului razboi le venea cate un cuvant de imbarbatare, ca acela al profesorului Nicolae Iorga, care scria in ziarul "Neamul Romanesc": "Sa fiti voiosi aceia, care in strigate de comanda straina sub steag strain muriti! Undeva un alt steag se ridica in masura, in care voi va cheltuiti vitejia, va dati sangele vostru tanar. El se ridica tot mai inalt, tot mai larg, saltat in sus si rasfirat de fiecare silinta deznadajduita a puterii voastre, care se stange. si sa stiti ca urmasii vostri, in ciuda puterilor lumii, sub acest steag pe care in nestiinta, in durere si in intuneric voi l-ati inaltat, desfasurat si sfintit, vor fi toti impreuna!".

Regele Carol, ca domnitor constitutional, a tinut sa cunoasca in imprejurarile grele de atunci parerea celor mai incercati sfetnici ai sai, pe care i-a chemat intr-un consiliu de Coroana la Sinaia pe data de 3 august 1914. Aici s-a cercetat textul tratatului austro-roman care, in articolul 2, spunea lamurit: "Daca Romania ar fi atacata, fara vreo provocare din partea sa, Austro-Ungaria este obligata a-i da in timp util ajutor si asistenta impotriva agresorului. Daca Austro-Ungaria ar fi atacata in imprejurari asemanatoare din vreo parte a statelor vecine cu Romania, obligatia de a sari in ajutor se va prezenta imediat pentru aceasta din urma". Din cuprinsul acestui articol se vedea ca Romania nu putea fi indatorata la nici un fel de ajutor sau sprijin militar, de vreme ce Austro-Ungaria nu fusese atacata din nici o parte, ci ea pornise la atac impotriva Serbiei.

La 4/17 august 1916 tratatul de alianta intre Romania, de o parte, Franta, Marea Britanie, Italia si Rusia. De alta parte, a fost semnat. Prin acest tratat Romania se lega sa atace Austro-Ungaria; Puterile Aliate in "intelegerea cordiala" garantau in schimb integritatea teritoriala a Regatului Roman, recunoscandu-i totodata dreptul sa-si alipeasca, la sfarsitul razboiului, toate tinuturile locuite de romani din cuprinsul Monarhiei austro-ungare si fagaduind sa nu incheie pace separata, nici pace generala decat impreuna si in acelasi timp.

Cu 10 zile in urma, in consiliul de Coroana, prezidat de Regele Ferdinand la Cotroceni la 14/27 august 1916, seful guvernului Ion I. C. Bratianu propunea ca Romania sa declare razboi Austro-Ungariei, aratand ca are datoria morala sa faca pasul acesta, chiar daca s-ar intampla sa ramana invinsa.

Dupa astfel de pregatiri si de hotarari, in ziua de 15/28 august 1916 a inceput razboiul pentru dezrobirea romanilor subjugati. Nespus de grea a fost situatia armatei romane, chiar de la inceput slab sprijinita, iar mai tarziu tradata de rusi, impinsa la lupte inegale pe frontul de sud impotriva bulgarilor aliati cu germanii si cu turcii, pe cel de nord impotriva maghiarilor, austriecilor si germanilor, iar la sfarsit pe frontul de rasarit impotriva rusilor.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Trei luni de zile au luptat vitejeste, inaintand cu repeziciune uimitoare in Transilvania si in Banat. Dupa infrangerile de la Turtucaia, Sibiu si Neajlov, a fost insa nevoita a se retrage spre Moldova, lasand capitala si doua treimi din pamantul tarii sub ocupatia dusmanilor lacomi care au istovit, timp de doi ani, tara si poporul, fara nici o crutare. Se implinisera 317 ani de cand ostenii lui Mihai Viteazul, porniti pe aceeasi cale a dezrobirii, incununara la inceput cu biruinte fulgeratoare inaintarea pe care o pandea la scurta trecere de vreme infrangerea de la Miraslau si uciderea eroului pe campia de la Turda. De asta data, insa cursul istoriei avea sa fie tocmai dimpotriva: pomenitele infrangeri ale armatei romane, asupra careia tabarasera cele mai otelite divizii germane, austro-maghiare, bulgare si turcesti, urmau sa fie preschimbate, in timpul celor trei ani de suferinta si de jertfe nepregetate ale razboiului, intr-o stralucita izbanda, dintr-odata cu biruinta hotaratoare a Marilor Aliati asupra Puterilor Centrale.

Regele Ferdinand a ramas neclintit in vartejul celor mai grele incercari, fara a fi sovait o clipa si fara a-i fi parut rau de pasul facut pentru intregirea national-politica a Romaniei. Raposatul membru al Academiei franceze, Robert de Flers, a scris in amintirile sale cateva cuvinte pline de inteles, auzite din insusi glasul Regelui Ferdinand. Aceste cuvinte sunt vrednice de amintit, fiindca ele dau putinta sa se inteleaga lupta cumplita a unui suflet, care se destainuia destul de rar. "in trista dimineata - scrie de Flers - cand trupele austro-germane, victorioase pe Arges, intrau in Bucuresti, il revad pe Regele Ferdinand in pragul primariei din Buzau cum se indreapta spre unul din ofiterii nostri si-l aud: > Da, Sire! - > - Cele mai grozave nenorociri: infrangerea, molima si foametea nu izbutira sa doboare hotararea Regelui, nici sa-i insufle vreo parere de rau.

- Vedeti, binevoi regele sa-mi spuna, in cele mai triste zile, oricat ar fi de grele incercarile pe care le induram, tot ce am facut - auziti-ma bine - as face din nou. Statusem pe ganduri intai, nu zarisem o vreme care era adevarata, graua mea datorie, dar cand m-am convins ca Romania, fiind de rasa si de chemare latina, isi are locul alaturi de Puterile intelegerii, nu interesul provizoriu, ci interesul permanent istoric trebuia s-o aseze langa aceste popoare, ca ne nesocotind aceasta chemare, ea ar deveni din nou ceea ce fusese timp indelungat, vasala altei puteri si ca ar renunta la ceea ce constituie mai presus de toate mandria si nobletea unei tari, independenta ei - atunci am gasit un mare sprijin, fiindca vedeam cu siguranta drumul de urmat. Germanii spun: Germania mai presus de toate... Eu, am zis: Datoria mea mai presus de toate!..."

Astfel a vorbit si a lucrat Regele Ferdinand, izbutind atat in cursul razboiului, cat si in alte imprejurari zbucimate, la toate raspantiile mari ale vietii, sa puna datoria sa de Suveran mai presus de orice alta socotinta. Aceasta va face ca personalitatea lui sa traiasca in amintirea poporului roman infasurata in aureola unui mucenic al datoriei. Credinta crestina din care izvoraste porunca implinirii datoriei in orice imprejurare, cu orice jertfe - este trasatura de capetenie pentru intreaga fagaduinta ce facuse la sfarsitul lui septembrie 1914 inaintea Reprezentantei nationale ca va fi bun roman. si tot in credinta aceasta, de care era strabatuta intelepciunea lui regala a aflat izvorul tarii nebiruite, care l-a ajutat sa se invinga adeseori pe sine, ca sa poata invinge la vreme de nevoie si pe altii, oricat de puternici si numerosi dusmanii-ar fi fost acesti altii lui sau tarii, pentru a carei

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

intregire n-a stat la indoiala sa aduca intreaga jertfa fiintei sale sufletesti.

Armata infrangerii din toamna anului 1916 s-a schimbat in armata biruintei din vara anului urmator, cand un martor nepartinitor ca generalul Monkwitz, seful statului major al Armatei a IV-a rusesti, putea face marturisirea ca armata romana reorganizata era insufletita de un maret avant razboinic, ofiteri si soldati asteptand cu nerabdare batalia, spre a se razbuna de infrangerile din 1916 si spre a dezrobi teritoriul cotropit.

Opera de refacere a armatei romane s-a incheiat cu cea dintai manifestarea unitatii nationale depline, cand prizonierii transilvaneni si bucovineni din prinsoarea ruseasca, inrolati in batalioane de voluntari, sosira la Iasi spre a se infrati cu trupele romane si a porni impreuna la lupta eroica. Cu toate nenorocirile din toamna si iarna anului 1916, sufletul multimei si-a pastrat neatinsa puterea si curatenia. si in retragerea din Moldova, ca si pe campul de batalie, ostasul roman a dat dovada celei mai neinfriate impotriviri, fiind in stare sa indure cu seninatate toate lipsurile, sa infrunte orice primejdie, fara a se revolta, ca tovarasul sau rus, contra celor din adapostul cartierelor, pe care se multumea doar sa-i atinga cu pleasna ironiei in forma de cantec: "Noi suferim amputatii / Iar ei iau decoratii...".

Cinstea si patriotismul soldatilor simpli a fost in stare sa zadarniceasca urmarile tradarii savarsite de colonelul Sturza, care sa fie primite in garzile din Transilvania, dar i s-a raspuns ca sub steag romanesc nu este loc pentru tradatori.

Pentru primavara anului 1917 fusese planuita ofensiva contra Puterilor Centrale pe intreg frontul ruso-roman. Izbucnirea revolutiei rusesti, in martie, a zadarnicit insa implinirea acestui plan de la care armata romana, refacuta, astepta cu nezdruccinata incredere in puterile sale, victoria hotaratoare. Situatiile ce i s-a creat prin tradarea, recunoscuta oficial, a armatei rusesti era fara asemanare in istoria razboaielor. Cu toate acestea, romanii au luptat cu vitejie uimitoare, atat in ofensiva victorioasa de la Marasti, cat si in defensiva neuitata de la Marasesti si Oituz, in vreme ce rusii, demoralizati, paraseau frontul, uneori pornind chiar la atacuri pe furis contra fostilor tovarasi de lupta.

La Marasti, armata romana, care trecuse timp de 11 luni prin o multime de lovituri grele, s-a ridicat deodata la culmea vitejiei, masurandu-se cu cele mai solide trupe din lume, necontenit biruitoare pana atunci, si izbutind a le infrange si pune pe fuga, cum nu au mai fost fugarite trupele germane in nici un punct al teatrului de lupta, in cursul razboiului mondial.

in seara zilei de 6 august 1917, cand rusii la Marasesti paraseau frontul, inspaimantati de violentul atac al trupelor feldmarsalului prusac Mackensen, pe podul Siretului de la Costesti se intalneau cu romanii, hotarati la suprema jertfa pentru a smulge biruinta. Fara a se lasa o clipa macar abatuti de spaima retragerii rusesti, ei alergau spre front si, ca sa poata sosi mai repede in linia de foc, se vazura nevoiti a-si face cu mitraliera loc printre rusii care fugeau in neoranduiala. Astfel s-a intamplat ca batalia pe care germanii o incepusera la Marasesti impotriva rusilor, o sfarsisera pe acelasi front intr-o dramatica incaierare cu romanii. Generalul german von Morgen arata in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

memoriile sale ca "impotrivirea romanilor a fost neobisnuit de darza si s-a aratat prin 61 de contraatacuri in cursul celor 14 zile de lupta. Ele au condus mai ales la lupte cu baioneta, care au pricinuit germanilor pierderi foarte grele". Iar Hans Carossa scrie in amintirile sale de razboi: "Ai nostri vorbesc cu admiratie de dispretul de moarte cu care lupta romanii: ori de cate ori se pregateste un atac, soldatii se reped ca nebunii".

Campania din vara anului 1917, cu durata ei de 50 de zile, a adus numeroase dovezi de simtul de jertfa si datorie al armatei romane care, luptand in imprejurari si cu mijloace deopotriva, nu erau intru nimic mai prejos decat oricare armata. Pe frontul din Moldova a cazut si eroina de la Jiu, Ecaterina Teodoroiu (3 septembrie 1917) si profesorul de istorie, bucovineanul Ioan Gramada, strapuns de doua gloante in batalia de la Ciresoaia (9 - 11 septembrie).

Procesul de destramare al armatei rusesti nu a mai putut fi oprit dupa izbucnirea revolutiei bolsevice de la Petrograd, cu dualitatea Lenin-Trotzki in frunte (7 noiembrie 1917). Ostilitatile fura intrerupte pe frontul Siretului, ca si pe celelalte fronturi ale rusilor. Generalul Scerbacew se vazuse sa incheie armistiul de la Focsani - salutat cu bucurie de trupele austro-germane, primit insa cu manie de armata romana, nevoita sa lase armele "nu infranta de dusmani, ci tradata de aliati".

intinsul imperiu al Romanovilor, cladit cu sabia si mentinut cu cnutul, incepuse a se risipi in bucati. in Basarabia, Sfatul tarii, alcatuit din 84 de romani si 36 de reprezentanti ai minoritatilor etnice, a proclamat, la 15 decembrie 1917, Republica democratica moldoveneasca. Opera de nationalizare culturala a Basarabiei a fost ajutata de ardelenii si bucovinenii pribegi - "adevarati misionari ai romanismului peste Prut, unde, la 24 ianuarie 1918, s-a proclamat Republica moldoveneasca independenta. Cu trei zile mai tarziu armata romana, chemata in Basarabia s-o apere contra bolsevichilor, a intrat in Chisinau si, dupa cateva ciocniri, a izbutit a curata provincia aceasta de resturile armatei rusesti, ajungand pana la inceputul lui martie sa ia in primire si Cetatea Alba.

Bucovina s-a unit cu Romania la 28 noiembrie. Regele Ferdinand s-a intors cu intreaga-i suita la Bucuresti in ziua de 1 decembrie, cand romanii din Transilvania si Banat proclamau, cu nespusa insufletire, in Adunarea Nationala de la Alba Iulia, unirea pe veci cu patria mama.

Italianul Mazzini prorocise romanilor, inca dinainte de 1848, ca nu vor izbuti sa-si cucereasca neatarnarea, libertatea si dreptatea, decat dupa ce vor fi cazut tarul Rusiei si imparatul Austriei.

Sfarsitul razboiului mondial a adus imprejurarile de neaparata trebuinta pentru implinirea prorociei lui Iosif Mazzini mai presus de cele mai indraznete sperante ce ar fi putut nutri Regele Ferdinand in clipa cand Romania si-a inceput razboiul de intregire nationala. Proclamatia regala nu putea sa aminteasca atunci nici un singur cuvint despre Basarabia ingenuncheata sub stapanirea tarului rusesc. Scopul razboiului era hotarat numai in aceste cuvinte: "sa scapam de sub stapanirea straina pe fratii nostri de peste munti si din plaiurile Bucovinei, unde stefan cel Mare doarme somnul de veci". Sprijinindu-si Romania, in acest razboi de intregire nationala, actiunea diplomatica si militara pe alianta ce se incheiase cu Franta, Anglia, Italia si Rusia, era firesc sa-si aiba ca scop

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

marturisit numai dezrobirea provinciilor romanesti inglobate in veacurile al XVII - lea si al XVIII - lea sub pajura cu doua capete al monarhiei habsburgice. Chiar speranta recastigarii lor ajunsese, cum am vazut, aproape cu desavarsire intunecata de biruintele armatelor austro-germane, gata sa dicteze Romaniei o pace umilitoare ori sa-i imbie ca ultim loc de adapost faimosul "triunghi al mortii" intre raurile Siret si Prut in regiunea dintre Iasi, Vaslui si Husi.

Atunci, in una din clipele de cea mai grea cumpana din istoria romanilor, dupa ce s-a prabusit tarismul rusesc (1917), incepu sa mijeasca de la rasarit cea dintai raza a soarelui dreptatii: desfacerea Basarabiei din catusele tariste, spre a se organiza mai intai ca republica democratica moldoveneasca, apoi ca republica neatarnata, dupa care a urmat hotararea de la 27 martie (9 aprilie) 1918 prin care Sfatul tarii din Chisinau "in puterea dreptului istoric si dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadele singure sa-si hotarasca soarta lor", a declarat ca Basarabia se uneste pentru totdeauna "cu mama sa Romania", de care fusese dezlipita fara voia ei intr-un timp cand capetele incoronate se credeau in drept sa dispuna de soarta tarilor si a popoarelor care nu le apartineau. in textul acestei declaratii erau cuprinse si cateva conditii, asupra carora Sfatul tarii a revenit, declarand dupa unirea Bucovinei si a Transilvaniei, ca renunta la ele "fiind incredintat ca in Romania tuturor romanilor regimul curat democratic este asigurat" (27 noiembrie - 10 decembrie 1918). Sfatul colonistilor germani din Basarabia s-a declarat la fel pentru unirea cu Romania (7 martie 1919).

Prabusindu-se revolutia din octombrie 1918 si monarhia austro-ungara, li s-a dat romanilor din Bucovina, ca si celor din Transilvania si Banat putinta sa-si rosteasca si ei cuvantul, aratand, in temeiul drepturilor de proprie hotarare, cum vor sa fie organizate si carmuite in viitor provinciile locuite de dansii. Vointa lor de viata laolalta, sub o singura stapanire nationala s-a rostit maret prin Congresul general al Bucovinei care, s-a intrunit in sala sinodala a palatului metropolitan din Cernauti la 15 - 28 noiembrie si "intrupand suprema putere legiuitoare, in numele suveranitatii nationale" a hotarat "Unirea neconditionata si pentru vecie a Bucovinei in vechile ei hotare pana la Cermus, Colaciu si Nistru cu regatul Romaniei". in aceeaasi zi, s-a rostit si Sfatul national al germanilor din Bucovina pentru unirea acestei provincii cu Romania.

in ce priveste pe transilvanenii si banatenii ramasi in cuprinsul granitelor Ungariei, in cursul razboiului sub stare de asediu, ei nu aveau putinta sa-si rosteasca liber gandul de unire cu fratii de peste Carpati. Dar cei ce au pornit in pribegie, adapostindu-se in Regatul Romaniei, au luat o parte hotaratoare la adancirea unei miscari sufletesti prielnice ideii de libertate si unitate nationala a tuturor romanilor. Simtind primejdia cel asteapta contele stefan Tisza, fiind ministru-presedinte al guvernului de la Budapesta, a stors l a inceputul anului 1917 catorva arhierei si intelectuali romani marturisirea mincinoasa ca transilvanenii si banatenii nu vor sa fie eliberati de sub jugul austro-ungar. Dar aceste declaratii nu au avut nici o valoare politica deoarece au izvorat din spaima unor suflete nelamurite si care nu au fost imputernicite sa faca astfel de marturisiri politice in numele poporului. Trebuie sa mentionam totusi faptul ca desi se aflau sub control politienesc, amenintati cu deportarea sau privarea de libertate cativa carturari romani au avut curajul sa nu-si dea semnatura cand le-a fost prezentat textul declaratiei comandate de contele Tisza.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Cei ramasi acasa nemaifiind in stare a-si arata liber vointa, in numele lor a inteles a se rosti, chiar in cursul razboiului, multimea prizonierilor ardeleni si banateni concentrati in marea tabara ruseasca de la Darnita. Aici au redactat un memoriu pe care l-au trimis birourilor de presa rusesti, franceze, engleze, italiene si romane, marturisind in cuvinte raspiccate convingerea ca in cadrul monarhiei austro-ungare orice pareri, orice legi, orice garantii - nu pot fi socotite decat ca niste simple minciuni, menite sa fie calcate in picioare a doua zi.

La sfarsitul razboiului mondial, redobandindu-si factorii de conducere politica ai romanilor din Transilvania si Banat libertatea de rostire si actiune, au putut sa-si spuna si ei cuvantul potrivit cu dorinta din tabara de la Darnita si care era intr-adevar dorinta milioanelor de suflete romanesti dintre Tisa si Carpati. Comitetul national al romanilor din Transilvania si Banat, intrunit la Oradea Mare, in ziua de 12 octombrie 1918, prin condeii iscusiti ai lui Vasile Goldis a facut o incheiere, aratand ca numai recunoaste parlamentului si guvernului din Budapesta dreptul sa reprezinte natiunea romana si cerand pe seama acesteia drepturile nestramutate si de neinstrainat la viata nationala deplina. Aceasta incheiere a fost inaintata parlamentului ungar de catre Alexandru Vaida, la 18 octombrie, dupa ce, cu o zi inainte, contele Tisza rostise cuvantul de prohodire: am pierdut razboiul - cuvand despre care prezentatorul incheierii de la Oradea spunea ca ar fi ajutat cauzei romanesti mai mult decat ar fi putut sa-i ajute ei (autorii incheierii) prin lupte de zeci de ani.

"Adunarea Nationala a tuturor romanilor din Transilvania, Banat si tara Ungureasca", intrunita la Alba Iulia in ziua de 18 noiembrie (1 decembrie st. n.) 1918, a decretat "Unirea acestor romani si a tuturor teritoriilor locuite de dansii cu Romania". Punctul de capetenie al Adunarii de la Alba Iulia a fost cuvantarea maiastra a lui Vasile Goldis, care a infatisat temeiurile istorice si politice ale acestei hotarari epocale. Din fiecare fraza a clasicului discurs se simte ritmul grabit al vremii, pornirea navalnica a sufletelor doritoare sa vazeasca spre limanul mantuirii. Motivarea istorica este mai concisa, mai sintetica, dar in acelasi timp cuprinzatoare, fiindca nu se margineste a imbratisa numai trecutul Transilvaniei, cum facea Simion Barnutiu in discursul sau din 1848, ci priveste interesele totalitatii neamului romanesc, incercand sa le aduca in legatura cu istoria lumii: "Natiunea romana isi pierde unitatea de Stat, se farama prin vai sub dominatiuni razlete si una de alta neatarnatoare, pierde incopcierea cu fluviul larg si luminos al istoriei mondiale, ca apa de ploaie in nisip parca dispare de la suprafata constiintei umane".

Cand incopcierea pierduta fu regasita iarasi, "constiinta nationala savarsi la 1859 Unirea Principatelor Romane sub bunul si luminatul Cuza Voda, iar sangele varsat din nou cu atata vitejie impotriva paganilor, la 1877, scutura si cele din urma zale ale lantului, care lega Romania de Constantinopol si, la 10 mai 1881, Carol de Hohenzolern aseza pe capul sau coroana de Rege al Romaniei libere si independente". Aceasta privire istorica duce numai la incheierea politica: "Natiunile trebuie liberate. intre aceste natiuni se afla si natiunea romana din Ungaria, Banat si Transilvania. Dreptul natiunii romane de a fi liberata il recunoaste lumea intreaga, il recunosc acum si dusmanii nostri de veacuri. Dar, odata scapata din robie, ea alearga in bratele dulceti sale mame. Nimic mai firesc in lumea aceasta. Libertatea acestei natiuni inseamna unirea ei cu tara Romaneasca...". Batranul Gheorghe Pop de Basesti, la varsta de 83 de ani, a avut fericirea sa

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

prezideze Adunarea de la Alba Iulia, rostind la sfarsitul ei cuvintele biblice ale dreptului Simion: "Acum slobozeste, Stapanule, pe robul tau in pace, caci vazura ochii mei mantuirea neamului romanesc!"

Spre deosebire de Congresul general al Bucovinei, care se multumise a proclama "Unirea neconditionata", Adunarea de la Alba Iulia a mai adaugat cateva "principii fundamentale la alcatuirea noului stat roman", principii cuprinse in 6 puncte, despre rostul si insemnatatea carora s-au format in cursul timpului multe pareri gresite. S-a facut incercarea de a le infatisa ca puncte dintr-un pretins program de partid.

impotriva acestei incercari a protestat insusi autorul care, publicandu-si mai tarziu discursul, insotit de cateva "adnotatiuni", spune lamurit ca "nu s-a dat prin hotararea de la Alba Iulia un program politic de partid, ci s-a talcuit noua evanghelia a civilizatiei umane... Nu este aici un program, ci este o doctrina, o conceptie de Stat, un ideal... Cei initiati in studiul stiintelor sociale vor gasi lesne documentarea acestui ideal al civilizatiei.

Deci raspunderea istorica si politica pentru hotararea de la Alba Iulia n-o are vreun partid politic, ci o are inaintea tuturor autorul, care s-a simtit alaturi de sufletul poporului roman, cu adevarat iubitor de dreptate si de libertate. Punctul 1 din art. III, acel cu libertate nationala pentru toate popoarele este transcris aproape textual din brosură aceluiasi autor, tiparita la Arad in anul 1912, in limba maghiara, despre Problema nationalitatii. Am propovaduit aceste credinte, cand faceam parte dintr-un neam asuprit, nu le-am renegat si nu le reneg nici acum, cand cu ajutorul lui Dumnezeu fac parte dintr-o natiune stapanitoare asupra sa in statul sau propriu" (V. Goldis, Discursuri, Bucuresti, 1928, pp.24-25).

Dandu-si seama de urmarile politice ale hotararii de la Alba Iulia, sasii din Transilvania au hotarat la Medias pe data de 8 ianuarie 1919 sa se considere membrii ai "imperului roman". La fel au facut si svabii din Banat care, intrunindu-se la Timisoara in ziua de 10 august 1919.

Astfel s-a desfasurat procesul de izbavire a Transilvaniei si Banatului de sub carmuirea straina, deodata cu acela de prabusire a monarhiei habsburgice, luand parte amandoua aceste procese impreuna la indeplinirea unei porunci istorice, care nu mai putea fi intarziata prin piedici nefiresti.

Dintre toate manifestarile "suveranitatii nationale", faramitate prin granitele nedrepte ale imparatiilor prabusite, cea mai mareata a fost, fara indoiala, Adunarea de la Alba Iulia, nu numai prin covarsitoarea multime care a luat parte la ea, dar si prin insufletirea si prin demnitatea cetateneasca a celor ce aduceau acum la matca Romaniei intrgite partea cea mai de pret a Daciei lui Traian, pamantul si poporul care prin vitregiile soartei a fost tinut timp mai indelungat in lanturile carmuirilor straine si impiedicat a-si urma cursul firesc al unei dezvoltari nestingherite, in cadrele aceleiasi organizatii politice cu restul neamului.

Basarabia mitropolitul Gavriil Banulescu si a darnicului boier Vasile Stroescu aducea, pe langa mantuirea suferintelor de 106 ani sub carmuirea muscaleasca, bogatia lanurilor intinse si adancimea sufletului pornit spre credinta, care in straturile taranesti s-a putut pastra mai ferit de inrauriri straine decat in cele orasenesti. Bucovina Hurmuzachestilor si a lui Silvestru Morariu

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

aducea indarat, prin hotararea sa de unire neconditionata, la coroana de otel a Romaniei un "diamant din stema lui stefan cel Mare", dupa nimeritul cuvânt al lui Mihail Eminescu. Iar Transilvania lui Gheorghe Lazar, Andrei saguna, Simion Barnutiu si Avram Iancu, impreuna cu Banatul lui Eftimie Murgu veneau sa incoroneze, prin insufletita hotarare de la Alba Iulia, cu rasplata dreptatii nemuritoare, luptele si suferintele de veacuri ale unei natiuni martirizate, in stare sa infrunte in o mie de ani de primejdii fara a-si pierde nadejdea intr-o viitoare izbavire, pe care o asteapta de unde i-a si sosit: de la fratii de peste Carpati! Romania libera se obisnuisera de multa vreme transilvanenii si banatenii s-o cinsteasca si iubeasca in taina sufletului lor ca pe un pamant al fagaduintei, spre care se indreptau toate nadejdile lor de libertate si de progres.

De aceea, bucuria de care a fost cuprins atunci, la sfarsitul anului 1918, sufletul poporului roman se rostea in cele mai miscatoare feluri, in toate tinuturile, in toate centrele culturale si chiar in toate satele romanesti. Un soare nou li se parea tuturor ca a rasarit in iarna aceea aspra, pe orizontul vietii lor sufletesti. si nu gaseau cuvinte sa-si arate indeajuns multumirea si recunostinta fata de gloriosul ei comandant Ferdinand Dezrobitorul, fata de Regina Maria si intreaga dinastie. in avântul dinastiei. in avântul bucuriei, o taranca de pe valea Hartibaciului chiuia, dantuia in piata Sibiului, franturi de versuri plasmuite in clipa aceea si dintre care unele nu erau lipsite de subintelehuri politice, ca de pilda: "Vai, saracii unguri / Se uita ca taurii, / Ca regina-i ca o floare / Unguru- de ciuda moare...".

La 14 decembrie a fost inaintata hotararea de la Alba Iulia Regelui Ferdinand, care rostea cu multumire deplina urmatoarele cuvinte: "in frumoasa sa cuvântare, d-I Goldis a spus astazi ca Unirea tuturor romanilor era o necesitate istorica. Aceasta necesitate a fost inteleasa de toti oamenii cu inima patriotica de dincoace si de dincolo de Carpati, de la Nistru pana la Tisa. Dar... evolutia istorica avea nevoie de instrumente. Dumnezeu, care a ocrotit necontenit in cursul veacurilor poporul romanesc, i-a dat barbati care au tinut sub stindardul ideii nationale, lor le-a daruit suflet romanesc, le-a intarit mintea si le-a otelit bratul ca sa duca barca romanismului prin toate vitejiile vremurilor pana la limanul dorit, unde dupa atatea trude si suferinte culegem roadele binemeritate ale unei lupte de veacuri. Azi, cand vedem... savarsita cladirea mareata ce Mihai Viteazul incepuse... aduc prinosul meu de recunostinta tuturor acelor care in toate colturile unde suna dulcele grai romanesc au pus sufletul si puterile lor in slujba idealului national. Dupa Basarabia, dupa Bucovina, mai lipsea o piatra din cele mai scumpe: Transilvania cu tinuturile din Ungaria locuite de romani. Azi ne-ati adus si aceasta ultima piatra a cladirii, care incoroneaza marea opera de Unire. Putem privi cu incredere in viitor, caci temeliile sunt puternice... Ele sunt cimentate prin credinta nestramutata a unui sir intreg de generatii de apostoli ai idealului national, ele sunt si sfintite prin sangele vitejilor mei ostasi, care au luptat si au murit pentru Unire...".

Dar fostii carmuitori straini nu se puteau impaca cu noile stari politice faurite in temeiul dreptului de autodeterminare, prin hotararile de unire de la Chisinau, Cernauti, Alba Iulia, Medias si Timisoara. infuriati de pierderea unor teritorii, pe care se obisnuisera a le stoarce fara mila, multi dintre ei s-au datat la cruzimi infioratoare, omorand cu nemiluita fiinte nevinovate, cum a fost impuscat preotul Opris (din jude